

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»
(шифр та найменування спеціальності)

на тему: **Фактори та шляхи зниження собівартості продукції**
(на прикладі ПрАТ «ВО Одеський консервний завод»)

Виконавець:

студент факультету ЦЗФН

Мельниченко Ірина Арсенівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Танасюк І.М.
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СОБІВАР- ТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Сутність собівартості продукції , її види та класифікація ви- трат.....	5
1.2. Фактори зниження собівартості продукції.....	12
1.3. Формування кошторису та калькуляції витрат на виробницт- во продукції.....	17
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ТА ДИНАМІКИ СОБІВАР- ТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПрАТ « ВО ОДЕСЬКИЙ КОНСЕРВНИЙ ЗАВОД» В СУЧАСНИХ УМОВАХ	24
2.1. Економічна характеристика діяльності та аналіз фінансово- господарської діяльності ПрАТ “ ВО Одеський консервний завод».	24
2.2. Основні тенденції та перспективи розвитку українського рин- ку переробки овочів та фруктів	42
2.3. Дослідження рівня , структури та динаміки собівартості ПрАТ “ ВО Одеський консервний завод».....	47
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПрАТ “ ВО ОДЕСЬКИЙ КОНСЕРВНИЙ ЗАВОД».....	56
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	71

ВСТУП

Зниження собівартості промислової продукції (робіт, послуг) – одна з основних умов підвищення ефективності промислового виробництва підприємства. Собівартість відображає результати господарської діяльності підприємства, а також є інструментом оцінки техніко-економічного рівня виробництва і праці, якості управління та ін. Собівартість продукції є основою формування цін, а також безпосередньо впливає на величину прибутку та рівень рентабельності продукції. Саме тому, знання структури собівартості продукції, закономірностей динаміки впливу різних витрат на виробництво продукції, а також факторів, які впливають на структуру собівартості продукції допомагає правильно визначити головні напрямки роботи по її зниженню, підвищенню прибутковості роботи суб'єктів господарювання. Тому ця проблема є дуже актуальною для кожного сучасного підприємства.

Питанням управління витратами приділяють значну увагу вітчизняні і закордонні науковці: Безруких П. С., Голова С. Ф., Данилочкина Н. Г., Друри К., Карпова С. Ш., Кашаєва І. П., Комісарова І. П., Обнявко А. В., Петрика О. О., Сопко В. В., Юлдашева С. Ш., Яругова А. та інші. Проте ряд проблем залишаються не до кінця вирішеними і потребують подальшого дослідження.

Особливо актуальною ця проблема є для плодоовочевої галузі, що пов'язано зі гострою конкуренцією на цьому ринку та складним економічним станом в Україні, зі значною нестабільністю, внаслідок чого зростає рівень невизначеності та ризику. Така ситуація ускладнює діяльність підприємств як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках. Негативні тенденції та зміни у плодоовочеконсервній галузі призводять до того, що багато підприємств знаходиться в скрутному становищі, хоча і останнім часом і спостерігаються деякі прояви відносного поліпшення справ та пожвавлення виробничої діяльності на ряді підприємств. Таким чином, проблема зниження собівартості продукції край важлива для плодоовочевої галузі та

Метою даної кваліфікаційної роботи є визначення шляхів та розробка техніко-економічних заходів, спрямованих на зниження собівартості продукції ПрАТ «ВО Одеський консервний завод». Для досягнення головної мети дипломної роботи необхідно вирішити наступні завдання:

- провести аналіз фінансово-господарської діяльності продукції ПрАТ «ВО Одеський консервний завод» за період з 2015 до 2018 роки
- проаналізувати динаміку собівартості в розрізі елементів і статей витрат, а також динаміку собівартості найважливіших видів продукції;
- визначити основні тенденції сучасного ринку плодово-овочевої консервації;
- виділити основні фактори, що впливають на динаміку витрат;
- визначити шляхи зниження собівартості продукції;
- розробити заходи щодо зниження собівартості продукції

Об'єктом дослідження є процес формування собівартості продукції підприємства продукції ПрАТ «ВО Одеський консервний завод». Предмет дослідження – теоретичні та практичні основи зниження собівартості продукції підприємства.

Теоретичною й методологічною основою дослідження є: наукові статті, публікації в пресі, економічні дослідження, монографії, статистичної даної, дані бухгалтерської звітності продукції ПрАТ «ВО Одеський консервний завод» з 2015 -2018 рр . Для досягнення вищевказаних завдань у роботі були використані аналітичні , графічні , табличні й математико-статистичні методи

ВИСНОВКИ

Собівартість продукції є одним з найважливіших показників ефективності виробництва підприємства. Вона комплексно характеризує використання всіх видів ресурсів підприємства, в ній відображаються рівень організації виробничого процесу, технічний рівень підприємства, продуктивність праці та інше.

Собівартість продукції як показник використовується для контролю за використанням ресурсів виробництва, визначення економічної ефективності організаційно-технічних заходів, встановлення цін на продукцію. За умов самофінансування зниження собівартості є основним джерелом зростання прибутку підприємства.

Зниження собівартості продукції досягається за рахунок різноманітних факторів. Найважливішими з них є: 1) здійснення науково-технічного прогресу; 2) концентрація, комбінування, спеціалізація й кооперування виробництва; 3) покращення розміщення підприємств і виробництва різних видів продукції; 4) удосконалювання організації виробництва, праці й управління.

Аналіз техніко-економічних показників фінансово-господарчої діяльності ПрАТ «ВО Одеський консервний завод» з 2015 -2018 рр . показав, що за період з 2015 до 2018 року підприємство знизило обсяг реалізації продукції на 16,8 процента. Причиною такого стану є низька купівельної спроможності населення та значна конкуренція на ринку.

В той час, собівартість реалізованої продукції знизилась лише на 8,2 процента. Високі ціни на сировину та матеріали, значні комунальні витрати призвели до зростання витрат на 1 грн. реалізованої продукції, які склали 93 коп. і збільшилися на 10,7 процента відносно 2015 року.

В таких складних умовах підприємство потребує зниження собівартості продукції . Саме тому у третьому розділі роботи запропоновано впровадження нового виду продукції, який затребуваний на ринку та реалізація якого дозволить знизити собівартість продукції за рахунок економії на умовно-

постійних витратах, здійснити механізацію допоміжних робіт та зміну постачальника сировини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436 – IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/436-15> (дата звернення 05 June 2019).
2. Адаменко Т. М. Затрати та витрати підприємства як об'єкт управління. Економіка. Менеджмент. Підприємництво. 2009. Вип. 21. Ч. 2. С. 223–229.
3. Антоненко А.Ю., Ковтун В.А. Тенденції розвитку малого бізнесу Херсонщини у плодоовочевій галузі / А.Ю. Антоненко, В.А. Ковтун // IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки», Way Science, Дніпро, грудень 2018. – С. 19-23.
4. Баришевська І. В. Формування собівартості продукції рослинництва та шляхи її зниження на сільськогосподарських підприємствах / І. В. Баришевська, Т. І. Чаюн // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Сер. : Економічні науки. – 2017. – №7. – С. 70 – 76.
5. Бодак Г.І. Аналіз та структура виробничих витрат у сільськогосподарських підприємствах та шляхи їх зниження /Г.І. Бодак// Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія «Економічні науки». Том М,N4 (54) – Львів, 2012. – С. 43 - 47.
6. Голишова І.С. Резерви зниження собівартості продукції [Електронний ресурс] / І.С. Голишова. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vcpi/TPtEV/2012_6/statti/17Golish.pdf
7. Городня Т.А. Оптимізація собівартості продукції підприємства [Електронний ресурс] / Т.А. Городня. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlts/21_1/326_Gor.pdf
8. Давидюк Т. В. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції у вітчизняних нормативних актах: напрями удосконалення [Електронний ресурс] / Т. В. Давидюк // Економіка. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://economics.opu.ua/123-2>.

9. Державний служба статистики України URL:
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/fin/chpr/chpr_reg/chpr_reg_u/chpr_reg_0918_u.htm (дата звернення 04.06.2019).
10. Інфрачервона сушильна камера. Інтернет ресурси. Режим доступа :
<https://www.sukhoviyy.net/uk/infrakrasnaya-sushilnaya-kamera-4.html#tab-home>
11. Ковтун В.А. Проблеми та перспективи розвитку малого та середнього бізнесу півдня України при виробництві плодоовочевої продукції [Електронний ресурс] / В. А. Ковтун // Інфраструктура ринку. – 2018. – № 26. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/26-2018>
12. Костецька Н. Факторний підхід до формування стратегії зниження витрат підприємства / Н. Костецька // Галицький економічний вісник. – 2011. – № 1(30). – С. 159-166
13. Ленъ В. С. Управлінський облік: навч. посіб. 2-ге вид., випр. Київ: Знання-Прес, 2006. 317 с.
14. Ковтун С. Управління затратами / С. Ковтун, Н. Ткачук, С. Савлук. – Х. : Фактор, 2007. – 272 с.
15. Куцик П. О. Загальновиробничі витрати: порядок формування та розподілу / П. О. Куцик, О. М. Чабанюк // Вісник Львівської комерційної академії. – 2011. – № 35. – С. 206–212
16. [Логоша Р. В.](#) Стан та перспективи діяльності овочепереробних підприємств в Україні / Р. В. Логоша // [Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики](#). - 2017. - № 3. - С. 64-77. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2017_3_8
17. Макарова Г. С. Удосконалення обліку та формування собівартості готової продукції підприємства / Г. С. Макарова, В. В. Мушта // Економіка і суспільство. – 2016. – №3. – С. 527–532.
18. Миронова Ю.Ю. Економічна сутність собівартості продукції та шляхи її зниження [Електронний ресурс] / Ю.Ю. Миронова. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Eir/2009_3/160-165.pdf

19. Ніколаєв Д. Сектор плодоовочівництва потребує додаткового фінансування [Електронний ресурс]
<http://agroportal.ua/ua/views/blogs/sectorplodoovoshchevodstva-nuzhdaetsya-v-dopolnitelnom-finansirovanii/>
20. Орлов О. Планування собівартості продукції / О. Орлов // Економіка України. – 2011. – № 12. – С. 39-48.
21. Пігор В. М. Методичні підходи щодо обліку витрат за економічними елементами і статтями калькуляції / В. М. Пігор // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки України» - Луцьк: ВІЕМ, 2011. – С. 292-294.
22. Пилипенко А. А. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об'єднань : монографія / А. А. Пилипенко, І. П. Дзьобко, О. В. Писарчук ; за заг. ред. докт. екон. наук, доцента Пилипенко А. А. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 344 с
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрати”. – Затверджено наказом Міністерства України № 304 від 30.11.2000 р.
24. Попазова О.В. Собівартість продукції: поняття та класифікація [Електронний ресурс] / О.В. Попазова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/5_PNW_2010/Economics/58886.doc.htm
25. Ростовська Г. В. Витрати: економічна сутність та напрямки дослідження. Вісник Донецького національного університету. Серія В: економіка і право. 2009. Вип. 2. URL: <http://www.stattionline.org.ua/ekonom/64/9303-vitratiekonomichna-sutnist-ta-napryamki-doslidzhennya.html>
26. Скрипник М. Собівартість продукції як економічна категорія [Електронний ресурс] / М. Скрипник. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2010_7/pdf/skrypnyk.pdf
27. Столяр Л. Г. Сутність «витрат» та особливості трактування. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». 2011. Вип. Ч. 4. С. 25–31.

28. Турило А.М. Управління витратами підприємства: навч. посібник / А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А. А. Турило. – К.: Центр. учбов. літ-ри, 2006 – 120 с.
29. Ульянченко О.В. Стан та перспективи розвитку овочепереробної галузі України / О.В. Ульянченко, Н.В. Прозорова // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки». – 2014. – № 7. – С. 49–57.
30. Філінков О.М. Про співвідношення змісту категорій "витрати виробництва", "затрати", "собівартість" / О.М. Філінков // Економічна теорія. – 2011. – № 4. – С. 12-17.
31. Інтернет-ресурс: <https://shotam.info/ukrayina-eksportovala-rekordniyobsyag-zamorozhenoyi-malini-hto-kupuye/>
32. Інтернет-ресурс: <http://nk-online.tv/potentsial-dlya-eksportu-velicheznyi-prospektivi-malogo-biznesu-pivdnya-ukrayini-u-plodoovocheviy-galuzi/>
33. Інтернет-ресурс: <https://smida.gov.ua/>